

El Penyal d'Ifac és una enorme massa calcària que cau de manera abrupta des dels seus 332 m d'altitud màxima i s'uneix a terra per un istme detrític. Des que a principis d'este segle va ser obert el túnel que travessa una de les parets per la part nord-est, es pot ascendir per un camí fins al cim, que contiuïx un vèrtex geodèsic de tercer orde.

Al seu entorn destaquen les Salines de Calp que, segons Jessen, formaven una llacuna que en temps dels grecs, s'estenia des del Penyal fins a les muntanyes més pròximes. Posteriorment, va ser tancada per un cordó i reblida per arenes transportades pel vent. La llacuna va ser convertida més tard en salines, que van ser abandonades al segle XVII per després ser novament recuperades.

Amb les seues 45 hectàrees protegides, podem afirmar que s'hi tracta d'un dels parcs europeus de menor extensió. Tanmateix, les característiques bioclimàtiques, la naturalesa dels seus sòls bàsics, la situació i orientació, conferixen una gran singularitat i varietat a la flora i vegetació amb la qual compta. En les seues observacions (1795), el botànic Cavanilles ja va saber apreciar la riquesa de flora i fauna d'este monument natural.

Estes característiques el convertixen en el parc natural més visitat de la Comunitat Valenciana, amb aproximadament unes 100.000 persones l'any.

B. Albaigh

Fauna

Com a la resta de la Marina Alta, és notable la riquesa malacològica en espècies de mol·luscs pulmonats terrestres (caragols). També és d'interés la presència de coleòpters, i particularment les colònies d'aus.

Se citen unes 80 espècies diferents d'aus entre les nidificants, les migratòries i les errants. Hi destaca la presència del falcó de la reina, de la corba marina emplomallada i estornells. Hi nidifiquen la falcia, la gavinet argentat i el xoriguer.

Els animals roquers aprofiten qualsevol escletxa, forat o repeu per a fer el niu.

Les rapinyaires i les abundants gavines fan el niu als farallons de l'asolellat tallat meridional. Als peus les roques despreses serveixen de lloc de descans a corbes marines i gavines.

les gavines són habitants permanents del Penyal

Conselleria de Medi Ambient

Gresolet (*Arisarum vulgare*)

Vegetació

Diferents comunitats vegetals conformen la vegetació del Penyal.

A les grans parets de roca es desenrotlla una vegetació rupícola especialitzada a colonitzar clivelles, fissures i represes on s'hi acumula un poc de sòl. Formant part d'esta vegetació figuren nombrosos endemismes, com la pràcticament extingida silene d'Ifac, la farigola autòctona, el teucrí d'Ifac, la roseta de penya o el desferracavalls.

As nivells mitjans i alts del vessant septentrional es desenrotlla una vegetació arbustiva d'orles, que comprèn la màquia de margalló i savina negra. Esta comunitat, constituïda per la savina negra, el margalló, l'aladern, la ginesta borda, etc., és sumament interessant, ja que representa un

silene d'Ifac (*Silene hifacensis*)

Conselleria de Medi Ambient

reducte del Terciari que va restar aïllat a l'inaccessible penyal i no va ser envaït per carrasques i roures, etc. (gènere *Quercus*).

Als sòls profunds es desenrotlla una variant d'esta comunitat amb el pi blanc. Als nivells baixos del vessant septentrional, la vegetació arbustiva d'orla comprèn la màquia de llentiscle i ginestó valencià, constituïda pel ginestó valencià, el llentiscle, el lligabosc, l'esperguera, el càdec, la rogeta, la vidriella, així com el margalló i altres.

També creixen al Parc Natural les comunitats pròpies de les últimes etapes de la sèrie de regressió vegetal, la vegetació de pastius i la vegetació de brolles i timonedes. Dins d'esta última destaca l'heliantem cap de gat, espècie rara a terres valencianes.

Així mateix, a la zona entorn de les cases de la base del Penyal es desplega una vegetació nitròfila, pròpia de llocs molt antropitzats sotmesos a una elevada aportament de matèria orgànica.

la vegetació està present en tot el parc

ruïnes en el parc

camí pel Penyal

Història

Al Penyal d'Ifac s'han establert diversos poblats des de temps remots. Al peu del massís, en el seu vessant occidental, es va establir un poblat iber entre els segles IV-III abans de Crist.

En època romana, la població va descendir a l'istme que unia el Penyal amb el continent, però troballes de ceràmiques i peces numismàtiques permeten afirmar que a l'Edat Mitjana es van tornar a habitar els vessants del Penyal. Tanmateix, els continus atacs de navegants des del mar obligaren als seus habitants a descendir cap al poble de Calp, i crear un sistema de vigilància per a fer front a les incursions pirates.

En les seues proximitats, a la platja de Bol, se conserven les ruïnes dels "Banyes de la Reina", que ja havia descrit Escolano i on Cavanilles va descobrir l'existència d'una antiga mansió de caire

aristocràtics. Els especialistes apunten que, segurament, es devia tractar d'una factoria romana dedicada a granja de peixos o a l'elaboració del garum romà (conserves de peix).

El Penyal d'Ifac va pertànyer al municipi de Calp fins al 1862, any en què va passar a mans privades. Posteriorment, va anar passant per distints propietaris fins que va ser adquirit per la Generalitat Valenciana poc abans de la seua declaració com a Parc Natural (1987).

Durant este període de més de cent anys en els quals el Penyal ha sigut propietat privada, s'han succeït actuacions de diversa índole; a principis de segle s'hi van construir dos camins pel seu vessant septentrional, el que dóna accés a la base, on s'aixecaren dues vivendes, i el que ascendix fins al cim, incloent el túnel que permet salvar la paredassa de la cara nord.

vista de la cara sud del Penyal

Itinerari roig

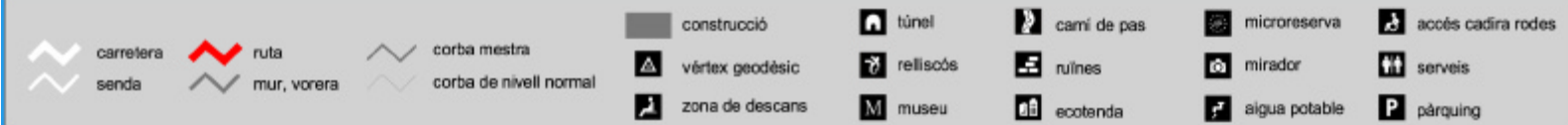
L'itinerari s'inicia en el Centre d'Informació i discorre, en un primer tram tancat, zigzaguejant per la cara nord fins a aconseguir un túnel que dona pas a la cara est i en un segon, d'una banda arriba a un mirador en l'extrem sud, el Lloc de Carabiners, i, per un altre, fins al cim del penyal. Al llarg de la senda trobarem les següents parades senyalitzades:

Parada1: Mirador de Ponent

Ens ofereix una primera panoràmica de la costa en què podem veure, d'oest a est, la serra Gelada flanquejada per Benidorm i l'Alfàs del Pi, amb la Illeta Mitjana a l'esquerra i l'extrem est de l'illa de Benidorm aguantant per darrere de la serra d'Aitana i l'impressionant Puigcampana d'1.406 m d'altitud serveixen de teló de fons a la serra de Bèrnia que penetra en el mar amb el Morro de Toix tancant la badia de Calp. Ja dins del terme municipal, i davant

de Bèrnia, es pot contemplar la serra d'Oltà, amb Calp i les salines als peus. Encara mes a la dreta, després d'unes lloms, es pot albirar el Montgó, un altre parc natural de la Comunitat, situat entre Dénia i Xàbia, la platja de la Fossa i, al final de la línia de costa, la punta de Moraira.

Aquest mirador és l'aparent punt inicial d'una muralla, de construcció musulmana en origen que puja pel vessant del Penyal, fins quasi la paret rocosa. El mirador també és un bon lloc per a observar els dos tipus de vegetació dominant al parc, la màquia litoral per on puja la senda i la vegetació rupícola en la paret rocosa.

pins tombats per l'efecte del vent

Parada 2: Restes d'un poblat ibèric

En part ocultes per la vegetació, des d'aquesta parada es poden observar les restes d'un antic poblat íber (segle VIII a C.) datades a partir d'unes prospeccions en què es van poder recuperar restes de ceràmica. En aquest punt ens envolten les espècies vegetals característiques de la màquia, el llentiscle (*Pistacia lentiscus*), l'arrià (*Osyris quadripartita*), l'aladern (*Rhamnus alaternus*) acompanyades d'exemplars d'albaida (*Anthyllis cytisoides*), coroneta (*Coronilla juncea*) i estepes (*Cistus* sp.), també en aquesta zona tenim alguns pins blancs (*Pinus halepensis*) en aquells llocs on la profunditat del sòl ho permet.

parada 3: Pins tombats

Encara que són molts els llocs on és possible observar l'efecte del vent de llevant sobre els pins conegut com 'efecte bandera', és en aquest punt on les formes resulten més espectaculars. La vegetació continua representada per espècies típiques de la màquia com les ja mencionades mentre pugem per la senda fins a un replec on trobem una àrea de descans senyalitzada.

al llarg del camí trobem escales i tanques de fusta que ens facilitaran tant la pujada com la baixada

vistes des del mirador cap al sud

Possiblement durant el camí podrem sentir, o fins i tot veure, a més de l'omnipresent gavinet argentat (*Larus cachinnans*), alguna de les altres aus presents en el parc com l'abundant busquereta capnegra (*Sylvia melanocephala*) al llarg de tot l'any, la cua-roja fumada (*Phoenicurus ochruros*) a l'hivern o el gafarró (*Serinus serinus*) a la primavera i a l'estiu.

Parada 4: Mirador del botànic Cavanilles

Després de deixar enrere l'àrea de descans i continuar l'ascensió un tram més en el qual començarem a veure margallons (*Chamaerops humilis*) i tromperes fràgils (*Ephedra fragilis*), entre altres plantes, arribem a un segon mirador orientat cap a ponent en el qual, a més de tenir a la vista la panoràmica descrita en la parada 1, hi ha altres aspectes d'interés, com la senyalització d'una de les dues microreserves de flora, (zones de dimensions reduïdes i elevat valor botànic, que tenen com a fi l'estudi i desenvolupament d'activitats de conservació de la flora, principalment d'espècies endèmiques, rares o amenaçades) del Penyal on

es poden trobar les plantes endèmiques més destacades del parc, o la possibilitat d'observar més de prop la vegetació de la paret (vegetació rupícola), molt més abundant del que semblava en començar l'ascensió.

L'inici de les vies d'escalada de la cara nord es troba entre el mirador i el túnel. Preguem el màxim respecte a la vegetació quan hi accediu. La utilització d'aquestes vies està prohibida durant els mesos d'abril, maig i juny perquè és el període de nidificació per a la majoria de les aus. Així mateix, es recomana sol·licitar informació sobre l'equipament de les vies del Penyal a la Federació Valenciana de Muntanyisme.

el túnel disposa de cordes a manera de passamans per a facilitar el pas

Parada 5: Túnel

A partir del mirador de Cavanilles la senda discorre per la zona de major ombria i humitat de l'itinerari i és ací on els exemplars d'herba pigotera (*Polypodium cambricum*), la falaguera més abundant al Penyal i de diverses espècies de líquens troben el seu hàbitat ideal.

En pocs minuts s'arriba a l'entrada del túnel que, construït el 1919, dóna pas a la cara nord-est. La gran quantitat de gent que l'ha travessat des que el van obrir ha polit la roca fins al punt de fer la superfície summament esvarosa, per això s'han situat al llarg del recorregut, d'uns 50 m, dues cordes que permeten creuar-ho amb major seguretat. A l'eixida hi ha un xicotet mirador que ens ofereix una panoràmica cap a llevant, des d'ací es pot observar la platja de la Fossa a Calp, el Parc Natural del Montgó aguantant darrere d'unes llomes i, ja mirant cap al mar, l'illa d'Eivissa, en dies excepcionalment clars.

entrada al túnel

ruïnes de l'antic lloc de carabiners, en l'extrem oriental del Penyal

L'itinerari a partir d'ací té algun risc (la senda es més estreta i es fa esvarosa), de manera que s'aconsella no continuar amb xiquets o si no es porta calçat adequat (bótes de muntanya o semblant).

Parada 6: Bifurcació

Un senyal a la dreta ens avisa de la presència de la segona microreserva de flora i unes cordes al mateix costat ens ajuden a superar un primer pas difícil. Fins a la bifurcació, que d'una banda porta fins al mirador de Carabiners i per l'altra fins al cim, la senda travessa dos penyalars i ens permet contemplar espècies vegetals com l'escrofulària (*Scrophularia sciophila*), la valeriana vermella (*Centranthus ruber*) i el lli de sant Bru (*Anthericum liliago*) entre altres, i a la primavera els nombrosos nius de la gavinet argentat que en època de cria es torna particularment agressiu.

cim del Penyal d'Ifac (332 m)

parada 7: Lloc de carabiners

Un senyal amb dues fletxes ens avisarà que hem arribat a la desviació cap al cim. Si optem per continuar fins al mirador de Carabiners, situat en direcció sud, després de recórrer un tram més de senda trobarem una xicoteta plataforma que constituïa un antic lloc de vigilància i que actualment ens permet tenir unes espectaculars vistes cap al mar.

Parada 8: Cim

Si optem per pujar cap al cim, després d'un tram en què la senda té la major dificultat, arribarem al punt més alt del Penyal, en el qual un vèrtex geodèsic de tercer ordre marca els tres-cents trenta-dos metres d'alçada que ens permeten albirar d'esquerra a dreta des de la serra Gelada de Benidorm, passant per la població de Calp amb les salines, fins a la punta de Moraira amb la torre sentinella.

Es recorda la prohibició d'abandonar la senda.

Visites d'interés

Visites d'interés historicoarqueològic:

- els Banys de la Reina
- casa Nova
- molí del Morelló
- museu Arqueològic.

Visites d'interés naturalístics:

- el Saladar
- les salines de Calp
- les serres de Toix i Oltà
- les platges de la Fossa i la del Cantal Roig

Producció:

- port pesquer
- cultiu de raïm moscatell

Allotjament

Hi ha nombrosos càmpings i albergs als voltants, i també una ampla oferta hostalera. El telèfon de l'Oficina d'Informació i Turisme, és 965 83 69 20.

Gastronomia

Hi ha un ampla oferta de bars i restaurants on es poden menjar peixos de la zona (molls, llucets, daurades, palaies, llenguados llobarros, sépia, calamars), mariscs (cigales, gambes, llagostins) plats típics com arròs amb crosta, esgarrat de pimentons i abadejo, coques de dacsca, caldo amb pilotes, arròs amb fesols, llauna de Calp...

La comarca de la Marina produeix també excel·lents confitats (tàperes, pimentons i tomaques en salmorra) i saladures (moixama, ova i tronc de tonyina, lluç, tonyina de sorra, i també una sobrassada típica de Tàrbena, coneguda com 'marinera'.

vista del port pesquer de Calp als
peus del Penyal

vista de la cara oriental del Penyal des del mar

Accessos

L'accés al parc es pot realitzar per la carretera N-332 i l'autopista A7, per les eixides de Benissa i Altea. Una vegada a Calp s'hi han de seguir les senyalitzacions, si bé és aconsellable dirigir-se al port on hi ha aparcaments adequats i des d'on resulta molt senzill arribar al Centre d'Informació del Parc.